

כנסת התעויות

זהר שביט 11.01.2015 20:00

בכנסת, כידוע, נואמים ומתווכחים רק על עניינים שברומו של עולם. לכן, למה להטריח את חברי הכנסת בדקדוקי עניות; כלומר, בדיון בעברית נכונה? אולם הואיל ומדובר בכנסת המרבה לעסוק בשאלות הנוגעות להגדרת הלאום היהודי, כדאי אולי להזכיר שקודם כל וראש לכל יש למדינת לאום שפה לאומית. מדינת הלאום באה לידי ביטוי בהגמוניה של השפה הלאומית, במקרה שלנו העברית, שהיא, לצד הערבית, השפה הרשמית של מדינת ישראל.

אם כך, אין יום מתאים יותר מיום כ"א בשבט — היום שבו נחוג "יום העברית" — להזכיר בו לח"כים, כי ראוי שידברו את שפת הלאום כשהיא נקייה מטעויות מביכות.

הנה דוגמאות מהזמן האחרון: תמר זנדברג דיברה על חמש-עשרה חברי כנסת; שי פירון, שר החינוך עד לא כבר, פירסם בעמוד הפייסבוק שלו סטטוס, שבו כתב כי "הגיע העת לשנות" ובמקום אחר כתב "לימודי ספרות הן"; אביגדור ליברמן נזף ב"שמונה חברות במועצת הביטחון"; דני דנון הכריז שלמרות חילוקי הדעות הוא ייתן גיבוי לבנימין נתניהו ואמר: "אני יגבה את ראש הממשלה"; אריה דרעי מודה ש"זה תקופה לא קלה"; נפתלי בנט מדבר על מי שאחראי על (במקום אחראי ל), ואומר ש"זה הסיבה" במקום "זו הסיבה". יעל גרמן מדברת על כך שמשד האוצר ומשרד הבריאות משיקים זה לזה, במקום משיקים; ציפי לבני מדברת על שלוש-עשרה, ארבע-עשרה מנדטים, ועל כיסאות במקום כסאות. יצחק הרצוג מכיר (ולא מכיר) את לבני ומודיע לחברי העבודה בכינוס המפלגה: הבטחתי (ולא הבטחתי).

בכלל, נראה שהח"כים מחרימים את החיריק ונהנים להתעלל במיוחד בבניין הפעיל: מגיע במקום מגיע, הרגיז במקום הרגיז, הספקתי במקום הספקתי.

זוהיר בהלול נדרש לתקן את העברית שבפי ח"כ מירי רגב, דוברת צה"ל לשעבר, מצוחצחת ולא מצוחצחת, העיר לה. אחמד טיבי ניהל את ישיבת הכנסת ונאלץ לתקן את העברית של גלעד ארדן. טיבי העיר שיש לומר כן ולא כנה, הפנה את תשומת הלב של דובר אחר לצורה הנכונה: מחלף ולא מחלף, והסביר את ההבדל בין וידוי לוידוא. טיבי גם יודע, שיש לומר נראָה לי, ולא נראָה לי, פתרון ולא פתרון, ושמונה-מאות ולא שמונה-מאות.

הטעויות האלה מביכות וצורמות את האוזן. יש להדגיש, שמדובר לא בדקדוקי לשון של יודעי ח"ן; מדובר בשגיאות הנוגעות לידע בסיסי של הלשון. ידע, שמי שנכשל בו לא היה מצליח בבחינת הבגרות בלשון.

השפה העברית היא נכס לאומי בעל חשיבות ראשונה במעלה. אפשר לומר, כי בלעדיה לא היתה קמה ומתגבשת הזהות הלאומית החדשה של היהודים בארץ ישראל. אבל לא מעט מהח"כים אינם מתייחסים אל השפה העברית בכבוד הראוי. כפי שחברי פרלמנט בבריטניה, בצרפת ובגרמניה דוברים את שפתם הלאומית באופן תקני — אפשר לצפות, שגם הח"כים לא ישגו בלשונם העברית. ואם אינם שולטים בה, כדאי שיקבלו עזרה בדמות "יועץ לשון", כמו זה המופקד על הלשון העברית ברשות השידור.

לכבוד יום הלשון העברית הגיעה העת לגייס לשירות לאומי את רות אלמגור-רמון, כדי שלא תצילנה אוזנינו למשמע העברית שבפי חברי הכנסת, והם יוכלו לשמש מופת ומודל לחיקוי כפי שאמורים להיות נבחר הציבור.

פרופ' שביט היא מופקדת הקתדרה לסמינטיקה ומחקר התרבות ע"ש פורטר באוניברסיטת תל אביב